

Str. M. Kogălniceanu nr. 1

Cluj-Napoca, RO-400084

Tel.: 0264-40.53.00

Fax: 0264-59.19.06

et@ubbcluj.ro

Hotărârea nr.7 din 28.10.2022

Adoptata în urma sesizării nr. 14390/18.10.2022

privind abaterile de la etică în teza de doctorat a domnului Lucian-Nicolae Bode
(extrase)

Cu privire la aspectele sesizate privind nerespectarea standardelor de ETICĂ în teza de doctorat cu titlul: “*Securitatea energetică și managementul resurselor la începutul secolului XXI. România în context european actual*”, susținută de dl. Lucian-Nicolae BODE în anul 2018, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (UBB), sub îndrumarea coordonatorului Prof. Univ. Dr. Adrian Liviu IVAN, Comisia de etica a adoptat următoarea hotărâre.

Întrunită în ședința mixtă (fizic și online) din data de 28.10.2022 ora 10.00, în prezența a 10 membri, Comisia a analizat sesizarea privind teza de doctorat menționată anterior **exclusiv din perspectiva abaterilor de la etica în cercetare.**

Comisia **NU** a analizat teza de doctorat din punctul de vedere al **calității** sale, atribut care revine comisiei de susținere a tezei de doctorat și CNATDCU.

Comisia a analizat **exclusiv** aspectele semnalizate extern prin sesizarea 1439/18.10.2022 și cele care rezultă din Rapoartele antiplagiat iThenticate din 2018 și Turnitin din 2022 inițiate de UBB.

În vederea asigurării dreptului la apărare într-o procedură administrativă, a fost solicitat și punctul de vedere al domnului L. Bode, care l-a transmis în două documente, din 25.10.2022 și 27.10.2022. Ele sunt analizate în raportul Comisiei de Etică.

I. În urma analizei celor 4 puncte sesizate extern, Comisia constată următoarele:

Punctul 1 din sesizare: Fragmentul menționat reprezintă traducerea după introducerea la articolul lui Yergin, nu este o traducere a textului lui Dahl, prin urmare aici este vorba despre o eroare de citare, nu de plagiat. Simplu spus, plagiatul înseamnă a prezenta ideile/textul exact (*exact wording/words*)/imaginile-figurile unui *alt autor* ca fiind *personale*, aici fiind însă vorba de o atribuire greșită a textului către un alt autor, nu o asumare a lui de către autorul tezei.

Punctul 2 din sesizare: articolul din care s-a preluat ultimul paragraf de la pagina 57 continuat la pagina 58 este citat doar la al doilea paragraf al paginii 58. În aceste condiții,

Str. M. Kogălniceanu nr. 1

Cluj-Napoca, RO-400084

Tel.: 0264-40.53.00

Fax: 0264-59.19.06

paragraful inițial necitat pare scris de către autorul tezei, ceea ce este incorect. Lipsa citării corespunzătoare a fiecărui paragraf înseamnă că există fragmente plagiate, mai ales dacă nu există o introducere care să arate că textul care urmează în mai multe paragrafe se subsumează unei teorii/unui autor citat ca atare, chiar dacă nu în fiecare paragraf. Ținând însă cont că lucrarea țintă din care s-a preluat ultimul paragraf de la pagina 57 continuat la pagina 58 este citată în text și în referințe, chiar dacă nu peste tot acolo unde trebuia, nu rezultă însă cu certitudine dacă plagiatul pe fragmentele identificate a fost intenționat sau a derivat din necunoașterea/neaplicarea tehnicilor de citare.

Punctul 3 din sesizare: Paragraful reclamat nu este citat deloc; în plus, se află după nota de subsol 104 prin urmare nu poate fi considerat că nota 104 ar acoperi și acest paragraf, fără o menționare generală sau organizare a textului care să arate/sugereze asta. Așadar, se constată fragment plagiat prin lipsa citării sursei. Așa cum am menționat deja la punctul 2, și aici, ținând însă cont că lucrarea din care este preluat fragmentul plagiat este citată în text și în referințe, chiar dacă nu peste tot acolo unde trebuia, nu rezultă cu certitudine dacă plagiatul a fost intenționat sau a derivat din necunoașterea/neaplicarea tehnicilor de citare.

Punctul 4 din sesizare: Raportul nu este citat la paragraful reclamat. Orice citări anterioare nu pot fi extinse implicit și la acest paragraf (fără eventual o asumare explicită în text), unde raportul trebuia citat din nou dacă a fost folosit ca sursă. Altfel, impresia cititorului este că este un text original al autorului tezei. Comisia constată fragment plagiat. Și aici, ca la punctele 2 și 3, reiterăm ideea că ținând însă cont că lucrarea din care s-a preluat fragmentul plagiat este citată în text și în referințe, chiar dacă nu acolo unde trebuia, nu rezultă cu certitudine dacă plagiatul a fost intenționat sau a derivat din necunoașterea a tehnicilor de citare. Cât despre susținerea că sursa Wikipedia a fost modificată recent, nu se confirmă, textul preluat fiind încărcat pe site cu mult înaintea susținerii tezei, fapt verificabil.

II. Verificarea conform procedurii UBB cf. HCA nr. 3876/11.04.2022, A13 din Anexă

Prin procedura internă de verificare cu Turnitin realizată în 24.10.2022, s-au identificat aceleași similitudini care fuseseră identificate și de prima verificare cu iThenticate, la susținerea tezei în 2018. Comisia a solicitat domnului Lucian Bode să explice paragrafele identificate ca problematice. Raportul antiplagiat este atașat prezentei hotărâri.

Un text a fost citat la subsol însă nu s-a respectat regula încadrării între ghilimele/bloc de text individualizat, deși este preluat cuvânt cu cuvânt din sursa în limba română citată, fiind așadar vorba de fragment plagiat.

La nota 274 și 279 sunt citate doar două paragrafe din lucrarea "Despre politica de energie a Uniunii Europene" și acestea în mod incorect, fără ghilimele sau bloc de text separat de textul principal al tezei, deși sunt preluate cuvânt cu cuvânt, chiar și cu formatarea din textul

Str. M. Kogălniceanu nr. 1

Cluj-Napoca, RO-400084

Tel.: 0264-40.53.00

Fax: 0264-59.19.06

respectiv din limba română. Nu sunt citate alte 8 paragrafe consecutive din lucrarea respectivă (la paginile 138 jos - 141), preluate identic chiar și (în mare parte) formatarea. Comisia consideră că nu s-a citat în mod corespunzător preluarea textului din această lucrare, și că preluarea fără ghilimele/bloc de text a unui text de asemenea dimensiuni, chiar cu citarea la subsol a lucrării, este fragment plagiat. Sursa originală (link) nu apare în bibliografie.

Paragraful 2 și ultimul paragraf de la pagina 142 care se continuă pe 143 sunt reproduse din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, pagina 697. În consecință, Comisia constată că există fragmente plagiate în cazul celor două paragrafe prin lipsa citării sursei.

Concluzii finale

Cu privire la aspectele privind standardele de ETICĂ în teza de doctorat cu titlul: "*Securitatea energetică și managementul resurselor la începutul secolului XXI. România în context european actual*", susținută de dl. Lucian-Nicolae BODE în anul 2018, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, sub îndrumarea coordonatorului Prof. Univ. Dr. Adrian Liviu IVAN, Comisia de etică a UBB constată o serie de abateri de la bunele norme de publicare: **(1) erori de citare și (2) unele fragmente plagiate.**

S-au reținut ca existând fragmente plagiate în 3 din cele 4 puncte ale sesizării nr. 14390/18.10.2022, alte fragmente plagiate fiind identificate în urma analizei interne a UBB. Fragmentele identificate ca având o problemă de tip plagiat reprezintă aproximativ 1923 de cuvinte din 65.000 cuvinte ale tezei (2.95 %).

Ținând însă cont că textele originale din care s-au preluat fragmente plagiate sunt citate în text și în referințe (cu o excepție), chiar dacă nu acolo unde trebuie și/sau cum trebuie, nu rezultă cu certitudine că plagiatul a fost unul intenționat sau mai degrabă a derivat din necunoașterea/neaplicarea tehnicilor de citare (ex. utilizarea de ghilimele/bloc de text; citare acoperitoare etc.). Acest lucru nu schimbă concluzia că există fragmente plagiate.

Concluziile de mai sus au fost derivate din analizele sesizărilor și a demersului intern UBB, prin raportare la următoarele *principii*:

1. Analiza a vizat concret respectarea normelor de redactare academică, nu calitatea academică a lucrării de doctorat. Pentru calitatea lucrării de doctorat garantează specialiștii în domeniu din Școala doctorală și din CNATDCU, înainte de conferirea titlului de doctor. După depășirea unui prag minimal acceptabil al calității - garantat de Școală/CNATDCU -, tezele sunt extrem de variabile în cantitatea și calitatea cunoașterii noi aduse, unele având contribuții minimale, altele majore. Evident, UBB este interesată ca Școlile proprii să genereze nu doar teze care trec un prag minimal, ci teze care aduc contribuții importante la cunoaștere.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1

Cluj-Napoca, RO-400084

Tel.: 0264-40.53.00

Fax: 0264-59.19.06

etika@ubbcluj.ro

2. Redactarea unei lucrări științifice se face pe baza unor norme generale și/sau specifice diferitelor domenii. Deși trebuie să fie un deziderat al oricărui autor serios, rareori redactarea unei lucrări complexe este perfectă, de aceea practicile academice utilizează erate/corecții, ca mijloace absolut normale de îndreptare publică și transparentă a unor erori și devieri anterioare adesea neintenționate de la aceste norme, atunci când sunt identificate.

3. Unele devieri intră însă și în zona legală/de etică academică, atunci când sunt majore (ex. violarea dreptului de copyright, publicarea repetată a acelorași date ca fiind noi - cu implicații pentru autoplagiat) sau grave (ex. precum plagiatul, fabricarea datelor, distorsionarea datelor). Acestea atrag obligatoriu corecturile necesare, alături de sancțiuni, în funcție de gravitatea faptelor și a efectelor acestora.

3.1. Un autor analizat plagiază atunci când preia de la un alt autor idei/text (*exact wording/words*)/imagini-figuri, prezentându-le ca fiind personale. Așadar, orice text fără citare adăugată de autorul analizat este plagiat dacă reia ideile/textul (*exact wording/words*)/imaginile-figurile altui autor. Excepție fac acele idei/texte (*exact wording/words*)/imagini-figuri care constituie cunoaștere comună într-un domeniu (*common knowledge*); ce constituie cunoaștere comună trebuie însă interpretat restrictiv și cu atenție de către specialiștii în domeniu.

3.2. Dacă textul autorului analizat are citare acesta poate să fie corectă sau eronată. Deși nu este automat plagiat, citarea eronată este deviere de la normele de redactare academică și va trebui corectată. Corecția se face în funcție de gravitatea acesteia, și anume cu erate și corecții, în lucrarea țintă, dacă este posibil, și/sau în edițiile viitoare. Dacă este implicată și violarea dreptului de copyright, acest lucru poate presupune nu doar corecții, ci și retragerea lucrării țintă.

3.3. Dacă se preia exact textul de la autorul sursă (*exact wording/words*), acesta se citează cu ghilimele sau bloc de text individualizat (în funcție de lungimea sa).

Comisia constata așadar existența unor **abateri de la etica cercetării**.

Cu privire la eventualele sancțiuni, Comisia **ar fi propus** sancțiunea *avertisment scris*, și cea de *corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea normelor de bună conduită*.

Constatăm însă ca persoana reclamată **nu face parte din categoriile prevăzute de lege împotriva căreia se poate aplica o sancțiune referitoare la încălcarea eticii universitare și a bunei conduite în cercetare**.

Astfel, articolele care fac referire la calitatea persoanelor împotriva cărora se poate sesiza Comisia de etică pentru abateri săvârșite sunt:

- art. 308 alin. 1 Legea nr. 1/2011 - "*... membri ai comunității universitare*"

Str. M. Kogălniceanu nr. 1

Cluj-Napoca, RO-400084

Tel.: 0264-40.53.00

Fax: 0264-59.19.06

- art. 11 indice 1 din Legea nr. 206/2004 - "*personalului de cercetare-dezvoltare*"
- art. 1 Codul Etic UBB - "*...membrii comunității universitare (studenți, masteranzi, doctoranzi, cadre didactice și cercetători, personal didactic auxiliar, personal nedidactic)*"
- art. 4 lit. a) - Regulament Comisie de etică UBB - "*...membri ai comunității universitare*"
- art. 7 - Regulament Comisie de etică UBB "*... membrii comunității universitare, respectiv: a) studenților, masteranzilor, doctoranzilor, b) personalului didactic și cercetătorilor, c) personalului de conducere, d) personalului administrativ.*"

Doar persoanele de mai sus sunt cele împotriva cărora se poate aplica o sancțiune de către comisia de etică, conform art. 318 și 319 din Legea nr. 1/2011, art. 25, 26 și 27 din Regulamentul Comisiei de etică a UBB.

Întrucât domnul Bode nu deține niciuna dintre calitățile de mai sus, Comisia constata ca desi a identificat încălcări ale eticii în domeniul cercetării, nu poate dispune sancțiuni.

Comisia considera totuși ca se impune corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea normelor de bună conduită, prin urmare solicita autorului și editurii să facă aceste demersuri în mod benevol.

În plus, UBB informează CNATDCU/ministerul pentru analize/decizii suplimentare, dacă este cazul.

De asemenea, cei interesați pot la rândul lor sesiza CNATDCU ca instanță superioară, cu decizie finală.

Alte observații și recomandări

Comisia a constatat și alte aspecte referitoare la etica științifică în redactarea tezei de doctorat:

- a. Probleme de limbaj ale tezei: majoritatea figurilor sunt scanări în engleză fără explicații în română – de ex p. 35, 38, etc.
- b. Citări incomplete care nu pot fi verificate: de exemplu, marcajul 12 din raportul de similitudine, pagina 85, nu poate fi verificat, deoarece publicația de la nota de subsol 151 nu poate fi accesată online. De asemenea, în notele de subsol 275, 276, 280, apare *Christian Kroppl, Oil economy 2005*, care nu este citată nici la bibliografia de final, în mod complet, nu se precizează editura, pagina, anul publicării; etc.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1

Cluj-Napoca, RO-400084

Tel.: 0264-40.53.00

Fax: 0264-59.19.06

- c. Multe din link-urile inserate în notele de subsol nu pot fi accesate pentru verificare, fiind incomplet citate.
- d. Nu este adecvat să se preia în teze de doctorat sau alte publicații un volum mare de text din alte lucrări, fără o justificare clară și un control al dreptului de copyright. De asemenea, "traducerile" trebuie tratate în aceeași logică și în plus, pentru a se evita erorile de citare, trebuie asumate explicit fie ca parafrază, dar cu indicarea adecvată a acestui lucru în lista de referințe (de ex. păstrarea la referință a titlului original alături de traducerea lui), fie ca preluare identică, caz în care se prezintă în ghilimele și textul original tradus. Parafrăzările trebuie să rezulte mai clar din trecerea textului prin filtrul autorului, pentru a arăta înțelegerea proprie de către autor a textului citat.

Comisia solicită – și va monitoriza explicit implementarea acestor solicitări - Școlii doctorale unde a fost susținută teza, conducătorilor de doctorat și membrilor comisiilor din cadrul Școlii (ex. de îndrumare, susținere etc.):

- a. Acordarea unei atenții sporite în analiza textelor identificate de raportul anti-plagiat și, în general, textelor fără citare din teză, care altfel par a fi opera autorului tezei.
- b. Procedura corespunzătoare de citare trebuie explicată doctoranzilor și reamintită la momentul susținerii prin interogarea asupra acelor aspecte care ar părea suspecte de plagiat.
- c. Nu pot fi acceptabile teze cu valoare științifică minimală, traduceri din literatură fără contribuții relevante la domeniu. Din această perspectivă, pentru a formula concluzii cu privire la originalitatea tezei trebuie identificate în mod corect pasajele preluate și cele care sunt contribuții originale ale doctoranzilor.
- d. Rolul comisiei de susținere și a comisiilor de îndrumare este să identifice din timp abaterile de la etica cercetării, indiferent de importanța lor, și să se asigure de corectarea lor în timpul stagiului doctoral sau înainte de susținerea publică a tezei.
- e. Revizuirea cerințelor privind publicarea articolelor/capitolelor de către doctoranzi înainte de finalizarea tezei (dimensiunea articolelor/capitolelor, de exemplu).
- f. Comunicarea către doctoranzi și implementarea cerinței ca publicațiile din timpul stagiului doctoral, sau care sunt incluse în teză, să fie *citate* corespunzător în teză și să fie în *domeniul* tezei.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1

Cluj-Napoca, RO-400084

Tel.: 0264-40.53.00

Fax: 0264-59.19.06

etica@ubb.ro

Pentru Comisia de etică a UBB,

Prof. dr. Dacian C. DRAGOȘ